

— Naar een leerlijn voor interdisciplinair werken

Bram Pynoo, Elien Sabbe, Ele Holvoet

Onderwijsontwikkeling en professionalisering, dienst onderwijsbeleid

Wie zijn jullie?

- **Verdere kennismaking@tafels**
- **Vives-ontwerpkader voor interdisciplinair samenwerken & twee voorbeelden van Vives-leerlijnen**
- **Jullie eigen praktijkvoorbeelden, toegepast op het kader**
- **Uitwisseling van interdisciplinaire praktijkvoorbeelden**
- **Verdere plannen in jullie eigen onderwijspraktijk**

— Verdere kennismaking@tafels

Neem
even de
tijd om
een
rondje
wie-is-wie
rond de
tafel te
doen

— Ontwerpkader

Doel

Interdisciplinair onderwijs

- zichtbaar en bespreekbaar maken
- groeiperspectief schetsen

Onderwijs voor interdisciplinair samenwerken. Een VIVES-kader

— Ontwerpkader: werkwijze & opbouw

Werkwijze & opbouw

1 Studenten Welke studenten komen in contact met interdisciplinariteit?
2 Werkveld/maatschappij Op welke manier komen studenten in contact met interdisciplinariteit in het werkveld of in de maatschappij?
3 Invulling Welke invulling wordt gegeven aan interdisciplinariteit? Van multi-, over inter- naar transdisciplinariteit
4 Breedte In welke mate gaat het om verschillende disciplines? Van eng interdisciplinair naar breed interdisciplinair
5 Aanbod In welke mate gaat het om een onderwijsaanbod gericht op leren interdisciplinair samenwerken (versus een samenwerking tussen opleidingen die geen onmiddellijke impact heeft op de onderwijs-, leer- en toetsactiviteiten voor studenten)?
6 Afstemming In welke mate worden competenties voor interdisciplinair samenwerken geëxpliciteerd, doelgericht nagestreefd in de onderwijs- en leeractiviteiten en systematisch getoetst (cf. constructive alignment ¹³)?
7 Samenhang in de opleiding In welke mate is er samenhang tussen de interdisciplinaire initiatieven in de opleiding? Van losstaande initiatieven door individuele docenten naar een geïntegreerd opleidingsperspectief (cf. connected curriculum ¹⁴).

— Vives-leerlijnen rond interdisciplinair samenwerken

2 praktijkvoorbeelden

Interdisciplinaire leerlijn
in Sociaal-Agogisch Werk (SAW)

Ergotherapie

Logopedie en audiologie

Verpleegkunde

Vroedkunde

Voedings- en dieetkunde

Zorgtechnologie

Sociaal werk

Toegepaste psychologie*

* Keuzevak in OF3

LiveLab doorheen het curriculum

Opleidingsfase 1

Tweedaagse

Voorstelling eigen discipline

Opleidingsfase 2

1 dag per semester

Interprofessionele casuïstiek

Opleidingsfase 3

Eerstelijnsgezondheidszorg

10 steden en gemeentes

Studenten

Professionals

Inwoners

Verschillende doelgroepen:

- De oudere
- Sociaal kwetsbare gezinnen

— Interdisciplinaire leerlijn in SAW

Bachelorproef

- 9 weken
- In groep (max 8 studenten)
- Interdisciplinair (opleidings- of studiegebiedsoverstijgend)
- Reële projectvraag vanuit het werkveld

3 ^{de} jaar		 Actuele maatschappelijke uitdagingen	BP
2 ^{de} jaar	Internationale week		
1 ^{ste} jaar		Interdisciplinaire studie van actuele thema's	

**Herstelgericht
en verbindend
werken**

Jong Geweld

Sterker divers

**Welbevinden
bij kinderen en
professionals**

**Sociale
beïnvloeding**

(Z)Ondernemen
Iedereen win(s)t

**Samen Stad
Maken**
Bruggen bouwen in
de leefbare stad

eSociety

S.P.A.C.E.
Social Pedagogical Art
& Creativity
Exploration

F.L.O.W.S.
Focus on healthy Life,
Organisations and
Wellbeing in Society

**Mobility
Window**
Traject of project

— Jullie eigen praktijkvoorbeelden, toegepast op het kader

STAP 1

1. **Selecteer** een opleiding(sonderdeel) waarin je interdisciplinair werkt (of plant te werken)
2. **Positioneer** –in wat volgt- jouw praktijkvoorbeeld op de 7 assen van het kader
3. **Wissel** daarna telkens met de collega's aan tafel **uit** waar en waarom je je voorbeeld daar op het kader plaatst. Licht hierbij toe hoe je te werk gaat in je opleiding(sonderdeel).

— 1. Studenten

1. WELKE STUDENTEN KOMEN IN CONTACT MET INTERDISCIPLINARITEIT?

Individuele student	Subgroepen studenten	Alle studenten
Of studenten al dan niet in contact komen met interdisciplinariteit hangt af van keuzes van de student voor bepaalde vakken.	Bepaalde subgroepen studenten (bv. van een afstudeerrichting of in bepaalde groepswerken) komen in contact met interdisciplinariteit.	Interdisciplinariteit is een vast onderdeel in het curriculum van alle studenten die de opleiding volgen.

SAW

— 2. Contact met werkveld/maatschappij

2.OP WELKE MANIER KOMEN STUDENTEN IN CONTACT MET INTERDISCIPLINARITEIT IN HET WERKVELD OF DE MAATSCHAPPIJ?

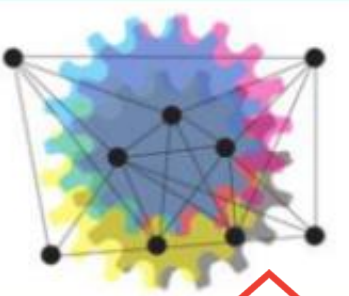
Verkenning van interdisciplinariteit in het werkveld/maatschappij	Interdisciplinaire cases uit het werkveld/maatschappij	Interdisciplinaire cases met en voor werkveld
<p>Studenten leren het interdisciplinaire karakter van het werkveld/maatschappij kennen via bedrijfsbezoeken, praktijkvoorbeelden, cases,...</p> <p>Studenten gaan niet actief interdisciplinair aan de slag in en met het werkveld/maatschappij.</p>	<p>Studenten gaan actief aan de slag met interdisciplinaire cases/opdrachten/probleemstellingen uit het werkveld of maatschappij.</p> <p>Studenten moeten hiervoor kernconcepten uit de eigen discipline weten te verbinden met andere relevante disciplines in een (gesimuleerde) onderwijs-situatie.</p> <p>De begeleiding en evaluatie bij de uitwerking van de cases door de studenten gebeurt binnen (simulatie-onderwijs in) VIVES.</p>	<p>Studenten gaan actief aan de slag met interdisciplinaire cases/opdrachten/probleemstellingen met en voor het werkveld of de maatschappij.</p> <p>Studenten verbinden kernconcepten uit de eigen discipline met andere relevante disciplines om te kunnen bijdragen aan een oplossing/uitwerking van de case met en voor het werkveld of de maatschappij.</p> <p>De begeleiding en evaluatie bij de uitwerking van de cases gebeurt in samenwerking met het interdisciplinaire werkveld of de maatschappij.</p>

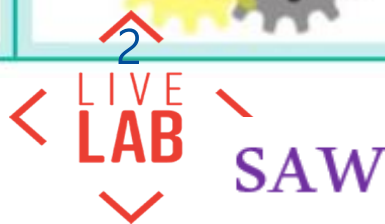

SAW

3. Invulling interdisciplinariteit

3. WELKE INVULLING WORDT GEGEVEN AAN INTERDISCIPLINARITEIT? VAN MULTI-, OVER INTER- NAAR TRANSDISCIPLINARITEIT

Multidisciplinair	Interdisciplinair	Transdisciplinair
<p>Verschillende disciplines brengen elk de eigen expertise in.</p> <p>Expertise blijft naast elkaar staan.</p> <p>Er is geen kennisoverdracht of integratie tussen disciplines.</p>	<p>Interactie tussen experts (in opleiding) en integratie van expertise uit verschillende disciplines.</p> <p>Grenzen tussen de verschillende disciplines blijven bestaan.</p> <p>Gemeenschappelijke doelen en producten (die niet konden ontstaan vanuit de afzonderlijke disciplines).</p>	<p>Co-creatie door experts (in opleiding) uit verschillende disciplines en niet-experts (ervaringsdeskundigen).</p> <p>Grenzen tussen disciplines verdwijnen, men begeeft zich (gedeeltelijk) op elkaars werkteerrein of leefwereld.</p> <p>Er ontstaat een nieuw geheel aan gedeelde kennis of oplossingen voor een discipline-overstijgend authentiek probleem.</p>
		

— 4. Breedte

4. IN WELKE MATE GAAT HET OM VERSCHILLENDE DISCIPLINES? VAN ENG INTERDISCIPLINAIR NAAR BREED INTERDISCIPLINAIR.

Eng interdisciplinair	Verwant interdisciplinair	Breed interdisciplinair
Verschillende specialisaties/afstudeerrichtingen binnen dezelfde opleiding (bv. automatisering en klimatisering).	Verschillende opleidingen binnen een studiegebied (bv. ergotherapie en verpleegkunde in gezondheidszorg).	Verschillende studiegebieden (bv. sociaal-agogisch werk en industriële wetenschappen en technologie).

SAW

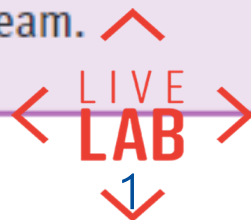
BaP

— 5. Aanbod

5. IN WELKE MATE GAAT HET OM EEN ONDERWIJSAANBOD GERICHT OP LEREN INTERDISCIPLINAIR SAMENWERKEN (VERSUS EEN SAMENWERKING TUSSEN OPLEIDINGEN DIE GEEN ONMIDDELLIJKE IMPACT HEEFT OP DE ONDERWIJS-, LEER- EN TOETS-ACTIVITEITEN VOOR STUDENTEN)?

Interdisciplinaire samenwerking tussen docenten of opleidingen	Studenten komen in contact met interdisciplinariteit	Onderwijs-, leer- en toetsactiviteiten die competenties voor interdisciplinaire samenwerking beogen
<p>Docenten, onderzoekers of opleidingen werken interdisciplinair samen, maar het onderwijs is niet interdisciplinair ingevuld. Er is dus geen of slechts een beperkte impact op de onderwijs, leer- en toetsactiviteiten door de interdisciplinariteit in het docententeam.</p>	<p>Studenten komen in contact met inhoud uit verschillende disciplines of met docenten, gastsprekers, professionals uit het werkveld uit verschillende disciplines waardoor ze bewust worden van interdisciplinariteit maar er wordt niet doelgericht ingezet op interdisciplinair leren samenwerken.</p>	<p>Er worden doelgericht en expliciet onderwijs-, leer- en toetsactiviteiten ingezet om studenten interdisciplinair te leren samenwerken.</p>

BaP

— 6. Afstemming

6. IN WELKE MATE WORDEN COMPETENTIES VOOR INTERDISCIPLINAIR SAMENWERKEN GEËXPlicITEERD, DOELGERICHT NAGESTREEFD IN DE ONDERWIJS- EN LEERACTIVITEITEN EN SYSTEMATISCH GETOETST (CF. CONSTRUCTIVE ALIGNMENT¹⁵)?

Komt impliciet aan bod	Expliciet doel van onderwijs- en leeractiviteiten	Systematisch getoetst
In het curriculum komen interdisciplinaire initiatieven voor maar die worden niet zo benoemd of de beoogde competenties voor interdisciplinair samenwerken worden niet expliciet geformuleerd of gecommuniceerd aan de studenten.	<p>Het curriculum beoogt expliciet competenties voor interdisciplinair samenwerken en bevat doelbewust gekozen onderwijs- en leeractiviteiten.</p> <p>Studenten wordt uitgelegd waarom gekozen is voor bepaalde onderwijs- en leeractiviteiten i.f.v. competenties voor interdisciplinair samenwerken en wat de verwachtingen zijn.</p>	<p>Doorheen de opleiding worden de competenties voor interdisciplinair samenwerken formatief of summatief getoetst (bij voorkeur op verschillende momenten in de opleiding).</p> <p>Studenten reflecteren en/of krijgen (lieft tussentijds) feedback op de mate waarin ze competenties voor interdisciplinair samenwerken verworven hebben.</p>

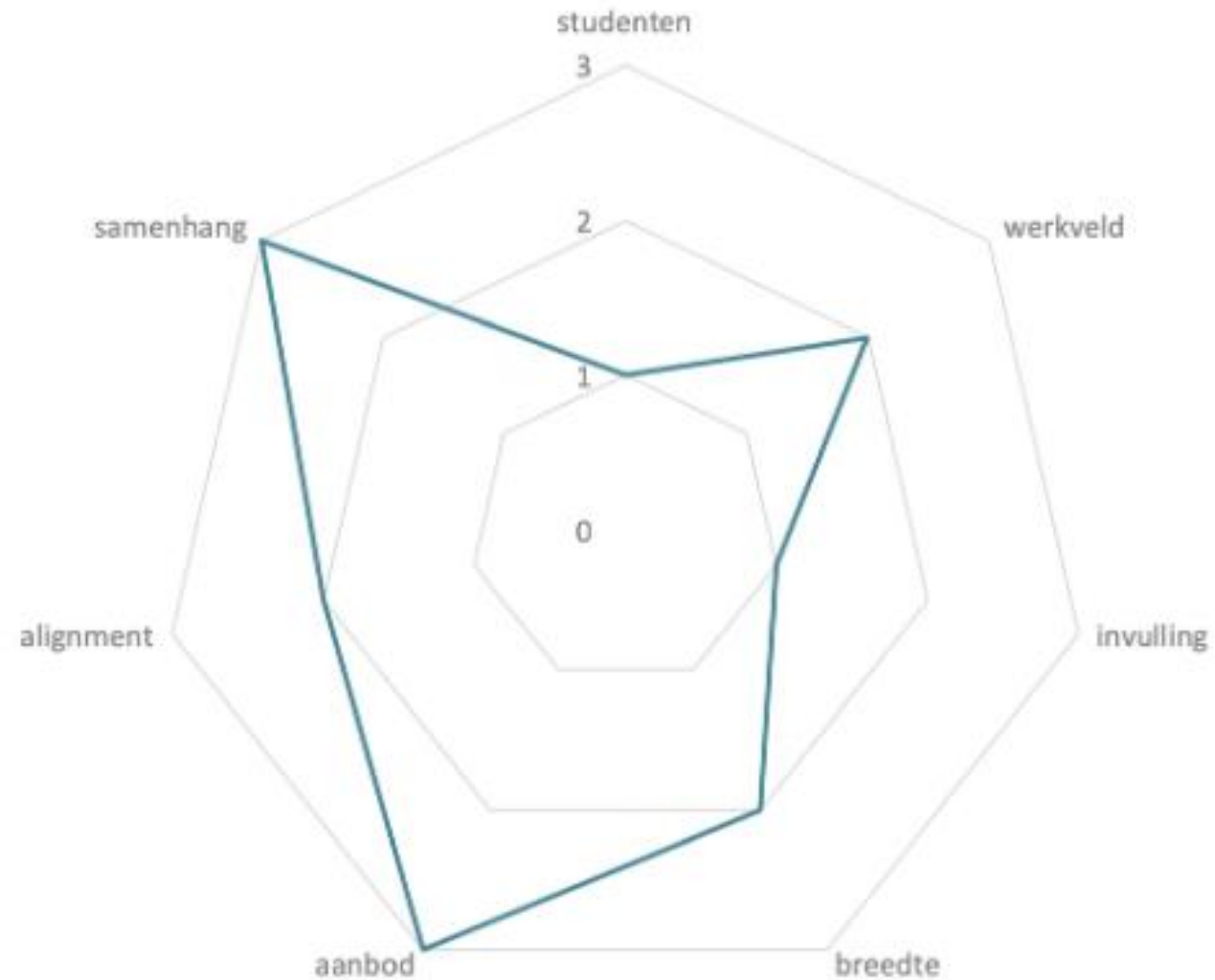
— 7. Samenhang

7. IN WELKE MATE IS ER SAMENHANG TUSSEN DE INTERDISCIPLINAIRE INITIATIEVEN IN DE OPLEIDING? VAN LOSSTAANDE INITIATIEVEN DOOR INDIVIDUELE DOCENTEN NAAR EEN GEÏNTEGREERD OPLEIDINGSPERSPECTIEF (CF. CONNECTED CURRICULUM¹⁶).

Losstaande initiatieven van individuele docenten	Meerdere samenhangende initiatieven	Geïntegreerd opleidingsperspectief
<p>Individuele docenten zetten op eigen initiatief interdisciplinaire onderwijs-, leer- of toetsactiviteiten in.</p> <p>Interdisciplinariteit komt in één of meerdere vakken voor en staat los van andere onderwijs-, leer- of toetsactiviteiten of leerdoelen in de opleiding.</p>	<p>In de opleiding zijn er enkele interdisciplinaire initiatieven die in beperkte mate onderling afgestemd zijn of afgestemd zijn op andere onderwijs-, leer- en toetsactiviteiten.</p>	<p>Interdisciplinaire onderwijs-, leer- en toetsactiviteiten zijn door het opleidingsteam op een evenwichtige, samenhangende en doelgerichte manier geïntegreerd in het curriculum van de opleiding.</p> <p>Er steekt bovendien een opbouw in complexiteit, moeilijkheidsgraad en mate van integratie in de interdisciplinaire onderwijs-, leer- en toetsactiviteiten doorheen de verschillende opleidingsjaren (cf. groei-/leerlijn doorheen de opleiding).</p>

— Interdisciplinair profiel opmaken voor je praktijkvoorbeeld

STAP 2

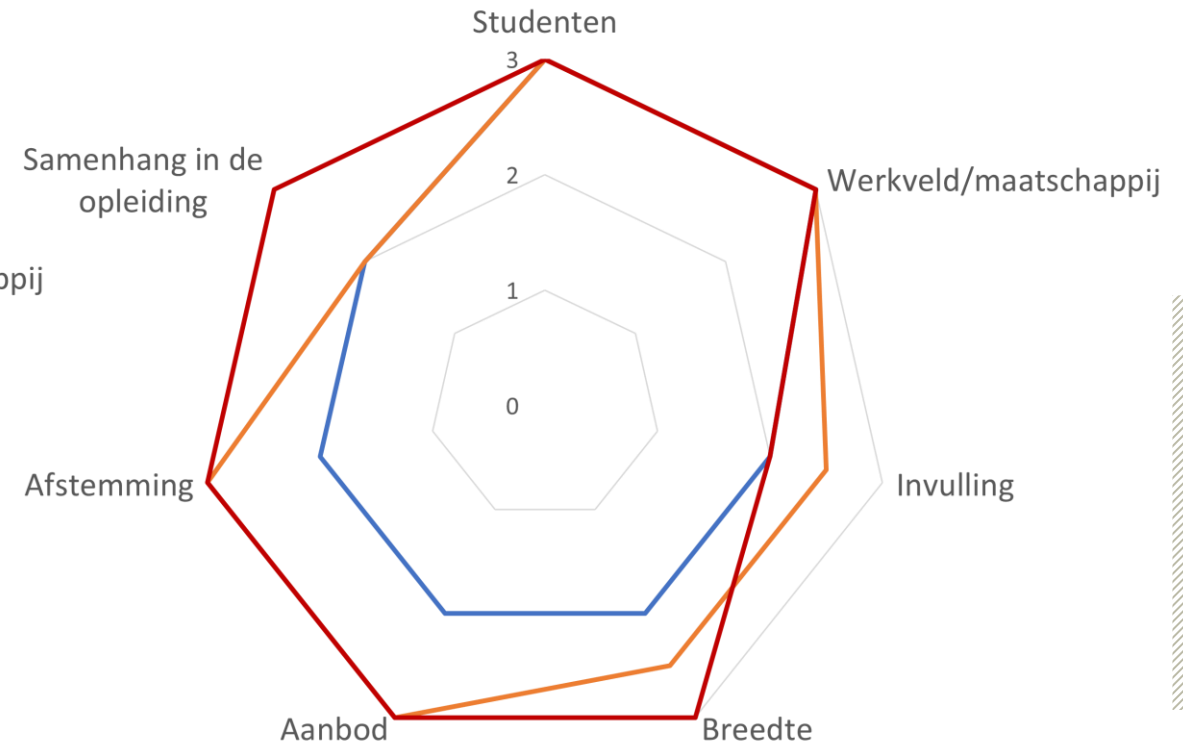
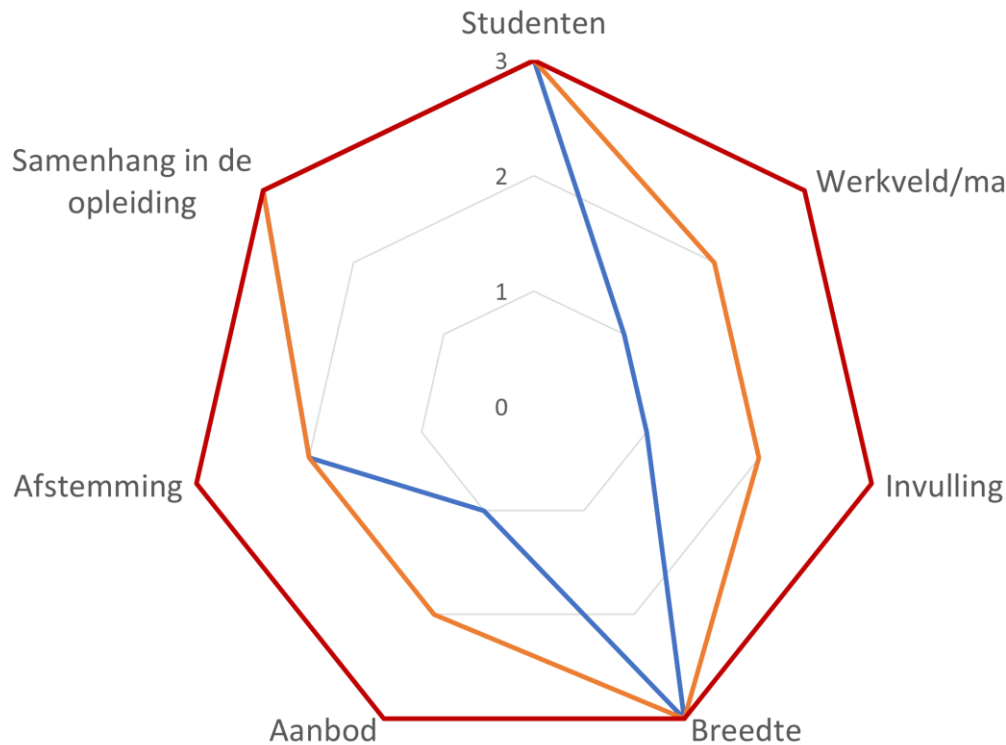
— LiveLab en Interdisciplinaire leerlijn van SAW als spinnenweb

— Livelab1 — Livelab2 — Livelab3

SAW

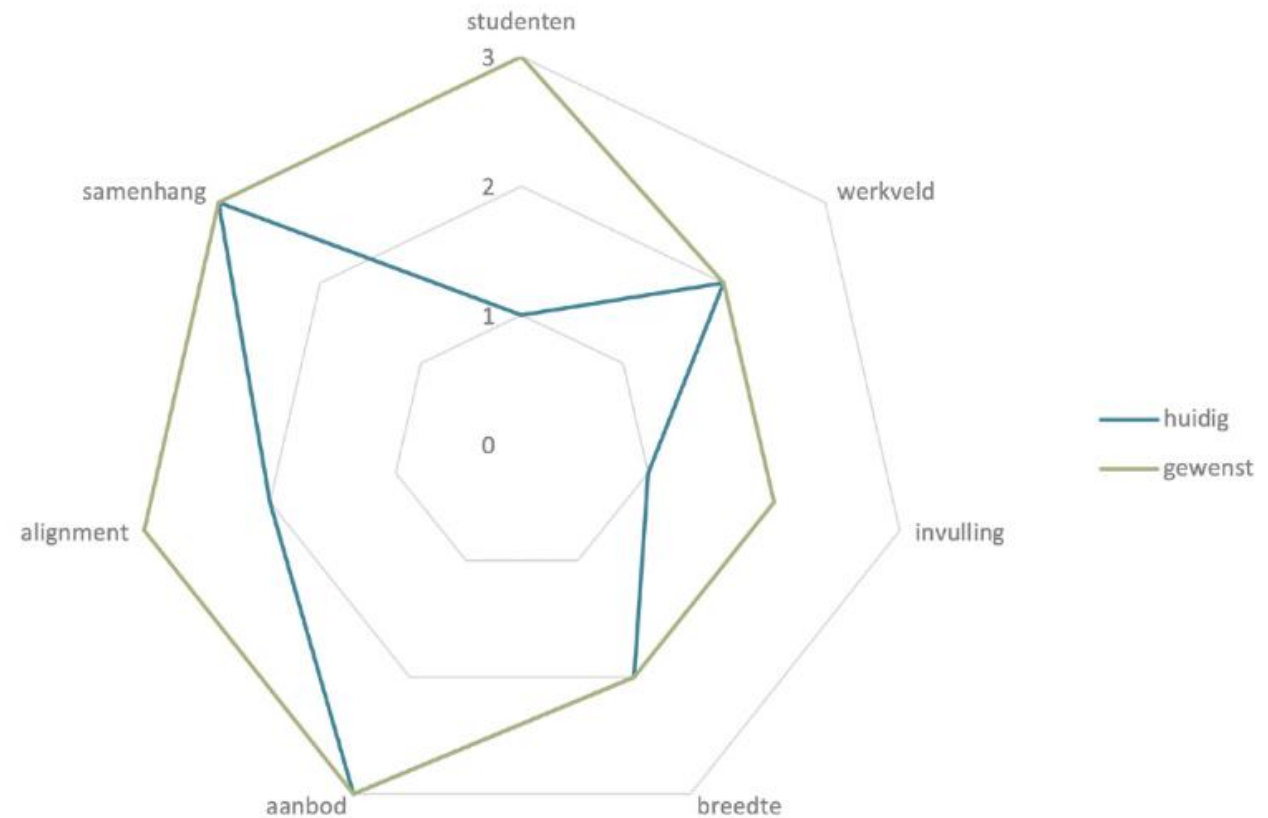
— SAW — BaProef — Gewenst

— Bespreek het bekomen profiel

STAP 3

1. Sluit het beeld aan bij de verwachtingen?
2. Wat zou een gewenst profiel zijn vanuit
 - de eigenheid van de opleiding(sonderdeel)?
 - het interdisciplinaire karakter van het werkveld/maatschappij?
 - de beoogde interdisciplinaire competenties?
3. Op welke vlakken zou je verder willen gaan en dus meer willen weten?

— **Uitwisseling van interdisciplinaire praktijkvoorbeelden**

-> Wie heeft een praktijkvoorbeeld (of plannen) en wil die voorstellen?

-> We werken in twee rondes waarbij jullie een aantal praktijkvoorbeelden nader kunnen leren kennen

— **Verdere plannen in jullie eigen onderwijspraktijk**

-> Op welk(e) vlak(ken) wil je jouw praktijk verder versterken op interdisciplinair vlak?

-> Welke inspirerende praktijken van collega's neem je mee?

Bedankt & alle succes!

